

VOORSTEL AB

CATEGORIE: Bespreekstuk

DATUM DB VERGADERING : 21 november 2017
DATUM AB VERGADERING : 19 december 2017
PORTEFEUILLEHOUDER : H.H.G. Dijk
REGISTRATIENUMMER : Z/17/014544-62546
OPSTELLER : Mark van Rossum, telefoonnummer +31882331963

 ruw waterschap

ONDERWERP

Waterschapsverkiezingen 2019

VOORSTEL

Waterschapsverkiezingen organiseren en hiervoor een krediet beschikbaar stellen van € 1.074.000.

SAMENVATTING

Voorgesteld wordt een project Waterschapsverkiezingen 2019 uit te voeren met de volgende doelstellingen:

1. enthousiasmeren kandidaten voor verkiezingsdeelname;
2. rechtmatige (in formeel opzicht foutloos) verlopen verkiezingen;
3. rechtmatige benoeming (toelating) van een nieuw algemeen bestuur op 28 maart 2019;
4. uitgevoerde communicatie volgens een met de Adviesgroep verkiezingscommunicatie afgestemd communicatieplan.

De kosten worden geraamd op € 1.074.000, waarvan ruim € 900.000 wordt gereserveerd voor de wettelijk verplichte vergoeding aan gemeenten.

BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN

De termijn voor het huidige algemeen bestuur loopt af in het voorjaar van 2019. Het waterschap is verplicht verkiezingen te organiseren op 20 maart 2019. De inrichting van het verkiezingsproces is tot op grote hoogte wettelijk vastgelegd. Bestuurlijke keuzes ten aanzien van het proces en de kosten zijn daarom beperkt. De keuzemogelijkheden zitten vooral op het vlak van de communicatiemiddelen die het waterschap inzet.

Grootste kostenpost van de verkiezingen is de vergoeding die het waterschap betaalt aan de gemeenten; ruim € 900.000. Unie, IPO en VNG hebben recent gezamenlijk bij het kabinet bepleit dat het Rijk de kosten van de verkiezingen draagt, zoals dat ook bij alle andere overheidsverkiezingen het geval is.

OMGEVING EN PARTNERS

De verkiezingen zijn het moment waarop alle inwoners van WDODelta van 18 jaar en ouder (ca. 480.000 personen) direct en persoonlijk in aanraking komen met het waterschap. Deze gelegenheid zal daarom worden benut om zowel de bekendheid met de waterschapsverkiezingen als de bekendheid met het waterschap in algemene zin te vergroten.

De verkiezingen worden landelijk voor alle waterschappen op woensdag 20 maart 2019 gehouden. De verkiezingen voor Provinciale Staten zijn op dezelfde dag. Samenwerking tussen waterschappen onderling en tussen waterschappen en provincies is dus van groot belang, met name op het vlak van communicatie. Aandachtspunt bij de samenwerking is dat waterschapsgrenzen, gemeentegrenzen en provinciegrenzen veelal niet samenvallen. Dat vergt zorgvuldigheid in het uitvoeringsproces en aandacht voor heldere communicatie naar de kiezers, met name in 'grensgebieden'.

Een belangrijk deel van de uitvoering (opmaken en verspreiden oproepkaarten, organisatie van de verkiezingsdag) is in handen van de gemeenten. Ook samenwerking met deze partij is dus van belang.

Bij het bovenstaande geldt dat de samenwerking zowel op landelijk niveau (Unie van Waterschappen, VNG) als op regionaal niveau (in Waterkracht verband) vorm krijgt.

FINANCIËN

<i>(x €1.000)</i>	<i>Voorstel</i>	<i>Meerjarenraming 2018-2021</i>
<i>Benodigd krediet (bruto)</i>	1.074	1.100
<i>Subsidies en/of bijdragen derden (externe dekking)</i>	0	0
<i>Jaar oplevering (start kapitaallasten t+1)</i>	2019	2019
<i>Kapitaallasten</i>	288	288
<i>Overige exploitatiekosten (-baten)</i>	0	0
<i>Impact exploitatierekening</i>	288	288

Specificatie bruto krediet:

- vergoeding aan gemeenten € 904.000
- externe kosten communicatie € 100.000
- interne kosten € 70.000

De vergoeding aan gemeenten is wettelijk vastgelegd. Op de externe kosten voor communicatie wordt ingegaan in onderdeel 3 van de toelichting. De interne kosten betreffen de tijdsbesteding van eigen medewerkers voor projectorganisatie, bestuurlijke zaken, juridische zaken en communicatie. Bij de raming van die tijdsbesteding is de tijdsbesteding bij de verkiezingen 2015 van het grootste voormalige waterschap (Groot Salland) als uitgangspunt genomen. De inschatting is dat met ongeveer dezelfde tijdsbesteding ook de verkiezingen op deze schaal kunnen worden uitgevoerd. De kosten worden afgeschreven binnen de bestuursperiode van het nieuwe bestuur (vier jaar).

In de Meerjarenraming 2018-2021 is rekening gehouden met € 1,1 mln. voor de kosten van verkiezingen. Dat bedrag is globaal gelijk aan de optelsom van de kosten die de voormalige waterschappen Reest en Wieden en Groot Salland hebben gemaakt voor de verkiezingen in 2015. De kostenverhogende effecten van toename van het aantal stemgerechtigden (die met name doorwerkt in de vergoeding aan gemeenten) en de inflatie worden in dit voorstel dus ruimschoots gecompenseerd door efficiencyvoordelen als gevolg van de fusie.

RISICO'S

Financieel:

De vergoeding aan gemeenten is afgeleid van het bedrag dat in 2015 is betaald (€ 886.000). Er is alleen rekening gehouden met toename van het aantal kiesgerechtigden (0,5% jr.), niet met andere factoren. Er moeten nog landelijke afspraken worden gemaakt over de vergoeding voor 2019. Die zouden kunnen leiden tot kostenverhoging. Overigens bestaat er ook een mogelijkheid dat de vergoeding wordt afgeschaft (zie het onderdeel bestuurlijke aandachtspunten). Indien de uitkomst van landelijke afspraken leidt tot aanzienlijke verandering in het benodigde budget (zowel neerwaarts als opwaarts) dan zal dit conform de geldende regels aan het algemeen bestuur worden voorgelegd.

Imago:

Onregelmatigheden in het verkiezingsproces kunnen leiden tot een vertraagd bekendmaken van de uitslag tot hertelling van de stemmen of in het uiterste geval tot hernieuwde stemming. Hoewel de kans hierop klein is, zal een noodscenario worden ontwikkeld om hierop in te spelen.

TOELICHTING

1 Context

De eerstvolgende verkiezingen voor de algemeen besturen van de waterschappen vinden plaats op 20 maart 2019. Deze verkiezingen betreft de leden van de categorie ingezetenen. De leden van de categorieën Ongebouwd, Bedrijven en Natuur worden in dezelfde periode benoemd door respectievelijk LTO Noord, de Kamer van Koophandel en Vereniging van Bos- en Natuureigenaren.

De verkiezingen vinden landelijk voor alle waterschappen tegelijk plaats. Ook de verkiezingen van provinciale staten zijn op dezelfde dag. De gemeenten hebben een belangrijke uitvoerende rol bij deze gecombineerde verkiezingen.

De Unie van Waterschappen is een landelijk project Verkiezingen gestart, waarin activiteiten worden opgepakt waarvan landelijke aanpak efficiënter is dan lokale (o.a. bepaalde communicatieactiviteiten).

Een beschrijving van de achtergronden van deze verkiezingen treft u aan in de bijlage. De bestuurlijke keuzen ten aanzien van het verkiezingsproces liggen met name op het communicatievlak. In het onderstaande wordt daar nader op ingegaan.

2 Project Waterschapsverkiezingen 2019 van WDODelta

Doelstellingen

De doelstelling van het project Waterschapsverkiezingen 2019 zijn:

1. enthousiasmeren van kandidaten voor verkiezingsdeelname;
2. rechtmatige (in formeel opzicht foutloos) verlopen verkiezingen;
3. rechtmatige benoeming (toelating) van een nieuw algemeen bestuur op 28 maart 2019;
4. uitgevoerde communicatie volgens een met de Adviesgroep verkiezingscommunicatie afgestemd communicatieplan.

Na de benoeming van het algemeen bestuur volgt een proces van vorming van een dagelijks bestuur en een coalitieakkoord. Het nieuwe algemeen- en dagelijks bestuur zullen ook een introductieprogramma doorlopen. Deze activiteiten (dan wel de ondersteuning daarvan) vallen buiten dit project.

3 Communicatie

De communicatiedoelen rondom de verkiezingen zijn:

- informeren en stimuleren potentiële kandidaten;
- bevorderen van de opkomst;
- bekendmaking van de uitslag.

Uitgangspunten voor de communicatiestrategie zijn:

- eenduidige (en daardoor effectieve) communicatie door waterschappen op landelijk en regionaal niveau;
- efficiency en effectiviteit door regionale samenwerking met buurwaterschappen en met de provincies;
- informeren en stimuleren van potentiële kandidaten, met bijzondere aandacht voor groepen die nu ondervertegenwoordigd zijn bij de kandidaatstelling.

Een goede campagne door de partijen versterkt het succes van het verkiezingsproject. Het waterschap faciliteert daarom die campagnes door de partijen podia te bieden voor hun boodschap en zo doende duidelijk te maken dat 'er wat te kiezen valt'. Het waterschap zal zich echter nimmer met de inhoud van de boodschap bemoeien.

De Unie van waterschappen bereidt een campagne voor die leidend is voor de verkiezingscommunicatie. Er wordt onder meer een 'toolkit' samengesteld, met daarin de overkoepelende communicatiestrategie/ uitgewerkte campagne, FAQ lijsten, scenario's voor crisiscommunicatie en dergelijke. De overkoepelende communicatiestrategie komt medio 2018 beschikbaar. Daarna kan regionaal over de nadere invulling worden besloten. Onderdeel van de landelijke strategie zal onder meer zijn het werken met een digitale stemhulp ('kieswijzer') en landelijke afstemming omtrent de bekendmaking van de verkiezingsuitslag.

Het instituut Pro Demos heeft een cursus ontwikkeld voor potentiële waterschapsbestuurders. Die kan worden ingezet bij het enthousiasmeren van potentiële kandidaten.

Het Fractievoorzittersoverleg heeft een Adviesgroep verkiezingscommunicatie ingesteld, die zich gebogen heeft over de hoogte van het communicatiebudget en de verdere invulling van de communicatiestrategie. De adviesgroep heeft teruggeblikt op de communicatieactiviteiten die bij de vorige verkiezingen zijn gevoerd en heeft, conform de evaluaties die destijds door de waterschappen zijn uitgevoerd, geconcludeerd dat er in de basis een geslaagde communicatiecampagne heeft plaatsgevonden.

De externe uitgaven voor communicatie van Groot Salland en Reest en Wieden voor de verkiezingen in 2015 bedroegen ca. € 113.000. Het Fractievoorzittersoverleg heeft overwogen dat op grond van fusievoordelen een vergelijkbare campagne in dit geval voor € 100.000 moet kunnen worden uitgevoerd. Daarom is in het krediet een post van € 100.000 voor externe communicatiekosten opgenomen.

De eerder genoemde Adviesgroep verkiezingscommunicatie zal betrokken worden bij de verdere invulling van de communicatiestrategie.

4 Planning

December 2017- feb 2018	voorbereiding project
Februari 2018 – juni 2018	enthousiasmeren van potentiële kandidaten
Maart 2018- maart 2019	formele handelingen (instellen stembureau, registratie lijsten en kandidaten, etc.)
Juni 2018- maart 2019	afstemmen communicatie en logistiek met waterschappen, gemeenten en provincies
Januari 2019-maart 2019 maart 2019	opkomstbevorderende communicatie verkiezingsdag, bekendmaking uitslag en benoeming nieuwe AB-leden

BIJLAGEN

1. Toelichting op het verkiezingsproces

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
ir. E. de Kruijk

de dijkgraaf,
ir. H.H.G. Dijk